

CUMHURİYETİN İKİNCİ YÜZYILINA GİRERKEN GENEL BİR ÇAĞRI

M. NACİ BOSTANCI*

Cumhuriyetimizin 100. Yılındayız.

Bu yıl 29 Ekim'de bir yüzyılı geride bırakıp ikinci yüzyıla adım atacağız.

Tarihi bir dönüm noktasında hepimiz önemli bir muhasebe ile karşı karşıyayız.

Bu muhasebe ülkemiz, bağımsızlığımız, geleceğimiz için büyük önem taşıyor.

Özellikle dünyanın içinde bulunduğu şartlarda insanlığın kavşak noktasındaki Anadolu, bu toprakların sakinlerine kendi sınırlarını aşan bir ödev ve sorumluluk yüklüyor.

Milletimizin avuçlarında şekillendireceği gelecek, sadece kendilerinin değil, bütün insanlığın kaderi bakımından hayati bir anlama sahip.

Ufkumuzu gelecek yüzyıla çevirmiş insanlar olarak, üstlendiğimiz tarihi ödevin bizi dört konuda tam bir mutabakata çağırıldığını görüyoruz.

Türkiye'ye, tarihe, geleceğe ve insanlığa karşı sorumluluk duyan herkesin bu dört konuda ses vermesi, konuşması, tavır alması önemlidir.

Birincisi, yakın tarihe ilişkin enerjimizi tüketen, ortak geçmişimize karşı haksızlıkların kaynağı olan tartışmaları artık bir kenara bırakmaktır.

Geçmiş yüzyıla ilişkin tüm bu süre içinde millet olarak çok değerlendirmeler, tartışmalar, hatta kimi zaman kavgalar yaptık.

1 Prof. Dr., Ankara Milletvekili

Siyaset adamlarını, sanatçıları kendi anlayışımıza göre saflara ayırdık, sınıfladık, coşku ile övdük ya da aynı şekilde öfke ile yerdik.

Yapılan hizmetleri kimi zaman mucizevi işler olarak tanımladık, kimi zaman ise daha iyisinin yapılabileceği iddiasıyla hizmet sahiplerini acımasızca eleştirdik.

Tarihin başköşesine yerleştirdiğimiz insanların biraz ötesinde tarihin tozlu raflarına attığımız kişiler oldu.

Şark şiirin dünyasıdır derler.

Biz de insanları şairlere has bir mübalağa sanatı ile değerlendirdik.

Hepimiz biliyoruz ki Türkiye için bu yüzyıl kolay geçmedi.

İmparatorluğun ağır toplumsal, ekonomik maliyetleriyle yüzleştirdiğimiz uzun bir çöküş döneminin ardından, mağlubiyetle biten bir savaşın üstüne yokluk, yoksullukla verilen milli mücadele ile bağımsız bir ülkemiz oldu.

Harap olmuş bir coğrafyada azim ve şevkle Cumhuriyeti kurduk.

Sermayesi, müteşebbis sınıfı, sanayisi, fikir adamı, modern teknolojileri olmayan, toprağı sabanla süren, toplu işneği dışarıdan alan, ayakkabısı çarık olan bir ülke düşünün.

Ancak hemen belirtmeliyim ki bu ülkenin yoksul ama onurlu insanları, büyük bir imparatorluğun

manevi mirasıyla Cumhuriyeti şekillendirdiler ve öylece geleceğe yürüdüler.

Yakın tarihe ilişkin yerleşik fikirlerimiz ne olursa olsun, hepimiz, elimizi vicdanımıza koyup düşündüğümüzde, gerçek hayatın meziyetler kadar kusurlarla şekillendiğini biliriz.

Şairin dediği gibi, yüzde ısrar etme doksan da olur / insan dediğinde noksan da olur/

Bu dün böyleydi, bugün ve yarın yine aynı şekilde olacak.

Elbette meziyetleri över, hataları eleştirirken derdimiz dünü kötülemek değil, yarını daha az kusurlu daha fazla mükemmele yakın kurmak için geçmişten ders çıkartmaktır.

Ancak bunu yaparken geçmişe haksızlık yapmamak onun da her bakımdan kıymetini kendi şartlarını düşünerek vermek boynumuzun borcudur.

Cumhuriyetin ikinci yüzyılına girerken, geçmiş yüzyıldan çıkartacağımız çok temel bir ders, çok temel bir sonuç, tarihi bir kavga alanı olmaktan çıkartmak gereğidir.

Çünkü bunun kimseye faydası yoktur.

Çünkü kavga ile tarih anlaşılmaz, tarihin gerçekliğine nüfuz edilemez.

Çünkü tarih öyle veya böyle bizim tarihimizdir, bugün kanaatimiz, inancımız, meşrebimiz, siyasetimiz ne olursa olsun, bizim ortak geçmişimizdir.

Nasıl insan kendi kişisel hayatında her ne yaşamışsa onu alır, gereken sonuçları ve dersleri çıkartır, sonra geleceğini kurma iradesiyle yoluna devam ederse, milletler için de en doğru yol budur.

O yüzden yeni bir yüzyıla girerken, ilk üzerinde durulacak husus, tarihi bir kavga alanı olmaktan çıkartmak uzlaşmasıdır.

Çünkü mesele sadece tarihe ilişkin bir kavga da değildir, tarihi bir kavga alanına çevirerek yapılan bugünün kavga konularını derinleştirmektir.

Unutmayalım ki, ne söylersek söyleyelim, ne düşürsek düşünelim sonuçta bir kader gibi aynı tarihin çocuklarıyız.

Selçuklu bizim, Osmanlı bizim, Cumhuriyet bizim.

Aynı geçmişin ürünü olarak buradayız.

Haksız isnat, karalama, küçük görme anlatımları

aslında kendi geçmişimize karşı bir söylenmedir.

Aziz milletimizin Cumhuriyetin yüzyılından çıkartacağı en önemli ders, onurlu bir geçmişin mirasçıları oldukları gerçeğidir.

Bugünkü birliğimiz ve dirliğimiz için tarihe karşı tavrımızın da insaf sınırları içinde olması, onur duyduğumuz ortaklıkların dile getirilmesi mühimdir.

İkinci önemli husus, tam demokrasi için bütün iktidarın kayıtsız şartsız halkta olduğu gerçeğini kabul etmektir.

Yeni yüzyıla girerken demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla yerleşmesi için hepimiz tam bir muhabakatla davranmak durumundayız.

Biz Ak parti olarak bu konuda devrim niteliğinde adımlar attık.

Demokrasimiz için en önemli sorun ve onun demokratik karakterini derinden tahrif eden husus, vesayet odaklarının sultasıydı.

Biz bu sultaya son verdik, vesayet odaklarını tasfiye ettik ve tüm iktidarı, iktidar gücünü halka verdik.

Uzun yıllar boyunca halkın seçip iktidara getirdiği partiler, ya da onlara demokrasi adına muhalefet edenler halktan çok vesayet odaklarının gözüne, kaşına, imalarına, kimi zaman ise yükselen seslerine kulak vermek zorunda kaldılar.

Demokrasimiz 60'ta, 71'de, 80'de darbe ile ke-sintiye uğradı, 28 Şubatta vesayetın gölgesi bütün ağırlığıyla demokrasimiz üzerine çöktü, 27 Nisan mektubu ile siyasete istikamet çizilmek istendi, nihayet 15 Temmuzda son darbe girişimi gerçekleşti.

İktidarların görevi gözünü kulağını halka vermek, onun taleplerini, beklentilerini karşılamak, onların yüksek çıkarları istikametinde en yüksek kararları almaktır.

Ancak bu ilişki sağlıklı, dolaysız, doğrudan olur, halkın dışında bir güç, bir iktidar merkezi bulunmaz ise demokrasi işler.

Vesayet odakları kendilerince ne tür gerekçeler sunsalar, hangi sözde meşruiyet kriterlerine başvursalar bile, halkın onayı harici kendilerini iktidarın yegâne merkezi olarak işaret ettiklerinde sadece halkın düşmanı olurlar.

Halk, kendi adına davranılacak reşit olmamış çocuk değildir.

Daha cumhuriyet kurulurken Gazi Mustafa Ke-

mal “Cumhuriyet fazilettir” diyerek, ancak reşit insanların olduğu yerde cumhuriyetin varlığından bahsedileceğinin altını çizmiştir.

Biz işte Ak parti olarak halka biçim verme, tanımlama, onun adına konuşma yetkisini kendinde gören bu vesayet odaklarını tasfiye ederek siyaset alanını bütünüyle halkın gücüne açtık.

Geçmişte, halktan umudunu kestiği için vesayet odaklarına yakın durup onların siyasetini telaffuz edenler dahi bugün kulaklarını halka vermek, onu dinlemek, onun taleplerini kendilerince siyasete çevirip onun temsilciliğine soyunmak zorunluluğunu duyuyorlar.

Daha düne kadar kılık kıyafet konusunda vesayet odaklarının temsilcisi gibi davrananların bugün sivil haklar için ön alma gayretlerini memnuniyetle izliyoruz.

Geçmiş için bir özeleştiri olarak telakki edeceğimiz helalleşme çağrılarının arkasında bu gerçek vardır.

İşte demokrasi budur, işte vesayet odaklarının tasfiyesinin sonucu budur.

İşte bütün iktidarın halkta olduğunun somut fotoğrafı budur.

Vesayet odaklarının tasfiyesinin bir başka önemli sonucu, şimdi artık unutmaya başladığımız “irtica ve bölücülük” diye adlandırılan iki öcü iki korkutma üzerinden kendi iktidarlarına yol açmak isteyenlerin sahneden çekilmiş olmasıdır.

Aslında onlar irtica ve bölücülük suçlamalarına göbeklerinden bağımlıydılar ve ancak bu suçlamalarla hayatiyet kazanıyorlardı.

O yüzden suçlama ve korkutma asla bitmemeliydi.

Bu iki korkutmanın arkasında ise muhafazakâr, mütedeyyin vatandaşa karşı üstenci bir tavır, onları siyasete sokmak istemeyen yasaklayıcı bir yaklaşım, keza kimlik konularına ilişkin inkâr ve yok saymaya yönelik bir despotça tutum söz konusuydu.

Oysa bizim gibi imparatorluk bakiyesi ülkelerde sosyal problemlerin çözümü dışarıda tutma, yok sayma, inkâr etmeye değil aksine siyasetin bu alanlara nüfuz etmesine, temsiline, demokratik müzakere ortamına aktarmasına bağlıdır.

Vesayet odakları aynı zamanda bu temsil ve müzakereye mani olarak bu ülkenin toplumsal bü-

tünleşmesini torpillediler, siyasetin kucaklayıcı mahiyetine zarar verdiler.

Biz yine vesayet odaklarına son vererek siyasetin alanını genişlettik, tüm iktidar halka prensibiyle onun kendi gerçek şartlarında temsiline ve böylelikle bu ülkenin paydaşı olmasına yol açtık.

Türkiye'nin içindeki vesayet odakları gücünü yitirdi ancak öyle anlaşılıyor ki uluslararası mahfillerde yeni vesayet odakları şekilleniyor.

Türkiye'de iktidar ilişkileri üzerine lobcilik yapan uluslararası çevrelerin utanç verici beyanları ortada duruyor.

Bu tür hezeyanları elinin tersiyle itmesi gerekenler derin bir sessizliğe gömülüyor.

Demokrat olan herkesin açıkça söylemesi gereken, halktan başka güç merkezi bilmeyiz, böyle arayışlara düşenler de halkımızın gözünde zerre miktar değer taşımaz, düsturudur.

O yüzden iç ve dış fark etmez, her tür vesayet girişimini reddetmek ancak ve sadece halkın verdiği destek ölçüsünde bir güçle siyaseti yürütmek en soylu tavidir.

Gelecek yüzyılı biçimlendirme iradesi sadece ve sadece halkımızın omuzları üzerinde yükselebilir.

Her tür vesayeti reddetme konusunda tam bir kararlılık göstermek hepimizin boynunun borcudur.

Üçüncü mutabakat çağrımız, Türkiye'nin birliğini ve bütünleşmesini tam bir kararlılıkla sürdürelim, tüm politikalarımızın en temel ilkelerinden biri haline getirelim.

Cumhuriyetin ikinci yüzyılına girerken, büyük işler başarmamızın, yüksek ideallere ulaşmamızın güç kaynağı hiç şüphesiz birbiriyle kaynaşmış, bütünleşmiş bir Türkiye'dir.

Hiçbirimiz için başka Türkiye yoktur.

Bu ülkenin her bir ferdi kıymetlidir, bu ülkenin temel taşıdır, ancak her birinin varlığı ile bu güzel ülkemiz anlam kazanır.

Biz Türkiye'nin birliği bütünlüğü için, kendini ötelenmiş hissedenden Kürtler üzerindeki tüm baskıları kaldırarak, yasakları tasfiye ederek Türkiye'nin kucaklaşmasının önünü açtık.

Kürtlere yönelik baskıları istismar siyasetlerinin temeli olarak görüp bu baskıların ikiz kardeşi siyasetlerin gerçek yüzlerini teşhir ettik.

Terör örgütü, çatışma ve gerilime dayalı istismar siyasetiyle Kürtleri büyük güçlerin bölgedeki lejyon birliği haline getirmek istiyordu.

Terör örgütüne karşı amansız bir mücadele vererek Kürt'ün kanı üzerinden çıkar arayışlarına mani olduk.

Bu coğrafyada kim, hangi kimlikten olursa olsun herkesin ortak kaderi ve geleceği birbiriyle barışa, esenliğe, dostluğa dayalı ilişkilerden geçer.

Türkiye'nin iç barışı ve kardeşliği bölge için de bir istikrar ve teminat kaynağıdır.

Türkiye'de siyaset yapan herkes, her grup politik rekabetin ufkunda bu ülkenin birliği ve dirliği olduğunu unutmamalıdır.

Türkiye imparatorluk bakiyesi bir ülkedir.

Mübarek Anadolu topraklarında her kim nasılsa, kendini ne olarak görüyorsa, öylece var olma hakkını tarihten bize intikal eden bir miras ve kutsal bir hak olarak gördük.

Aleviler bu ülkenin temel yapı taşıdır ve bu ülkenin sahipleridir.

Biz Alevi açılımı ile uzun yıllar mezhep temindeki çizgiyi derinleştirmek, bu ülkenin ortak bir geçmişten gelen ve ortak bir geleceğe yürüyen insanlarını ayırmak isteyen kirli siyaset sahiplerine meydan okuduk.

Önemli olanın kimin hangi kimlikten, hangi mezhepten olduğu değil, iyi insan, kâmil insan, bu ülkeye bu topraklara katkı veren insan olduğunun altını çizdik.

Roman açılımı ile keza bir başka toplumsal бүtүнleşmenin gayreti içinde olduk.

Bu ülkenin insanları farklılıklara değil ortaklıklara odaklanmalı, aynı bayrağın altında kaderlerinin birbirine derinden bağlı olduğu gerçeği ile ortak hayatı birlikte inşa etmelidirler, buna inandık, bunun davasını savunduk.

Açıkça ifade etmeliyiz ki, Türkiye tüm kimlikleri, tüm inançları ile birlikte Türkiye'dir ve bundan sonra da yoluna aynı şekilde devam edecektir.

Dördüncüsü, siyaseti birbirimizi kötülererek değil, daha iyisini yapma iddiasıyla sürdürüelim, rekabetin kaynağında sadece eser ve hizmet siyaseti olsun.

Bu ülkede siyaset yapanların bir yüzyıl boyunca

temel kusurlarından birisi kendi iyiliğini anlatmaktan çok rakiplerinin kötülüğünü dile getirmek oldu.

Karşılıklı kötülereme kampanyalarının nihai olarak vardığı yer, genel olarak siyasetin kötü bir iş olduğu kanaatidir.

Bu siyasete, siyasetin hizmetlerine karşı yapılan bir haksızlıktır.

Siyaset millet için yapılır ve eminim ki, birbirimize yönelik her türlü eleştirinin ötesinde demokratik siyaset zaten partileri halka karşı sorumlu olmaya, onun talep ve isteklerine yerine getirmeye mecbur bırakır.

Gelecek yüzyıla girerken, temel ilkelerimizden birisi rekabetin pozitif değerlerin üzerinden sürdürülmesi, eser ve hizmetin öne çıkartılması olsun.

Gelecek yüzyıla girerken iyilikte, güzellikte, doğrulukta yarışalım, birbirimize bu değerler için ayna olalım.

Bu mübarek topraklarda tarih boyunca “devlet” önemli oldu, insanların özgürlüğünün, refahının, kardeşliğinin, barışının temel direği rolünü yerine getirdi.

Devlet bizim ortak varlığımızın teminatı, güç kaynağımız, bağımsızlığımızın mihenk taşıdır.

Selçuklu'yu gelir geçer, saman alevi gibi yanıp sönen bir hareket olmaktan çıkartıp sürekliliği içinde çağının güç merkezi yapan, halkını bayındır kılan devletti.

Osmanlı'yı bir uç beyliğinden imparatorluğa taşıyan, karada ve denizde bir cihan imparatorluğu haline getiren devletti.

Yıkılan bir imparatorluğun ardından bağımsızlık mücadelesi verilirken Gazi Mustafa Kemal ve arkadaşlarının ilk yaptığı iş Ankara'da da devleti kurmaktı.

O yüzden bizde devlet millet varlığının kalesidir.

Genç yaşta kaybettiğimiz rahmetli Erol Güngör : “Osmanoğulları'nın siyasi dehası olmasaydı belki Anadolu Türk devleti de tıpkı Cengiz imparatorluğu veya Timur Bey'in imparatorluğu gibi dağılıp gidecekti ve belki biz bugün doğuda kalan amca çocuklarımızın kaderini paylaşacaktık.” diyor.

Cengiz ve Timur'dan, göçebe imparatorluklarından geriye bir şey kalmadı.

Tarihi kayıtlardan biliyoruz ki, Osmanlı bir yerleşik

medeniyetti; Türkiye Cumhuriyeti'ne tarihi tecrübe ile şekillenmiş devleti ve kurumlarını devretti.

Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün temel kurumlarının altında bir Osmanlı sultanının tuğrası vardır: Ordu, Meclis, Adliye Teşkilatı, Yargıtay, Danıştay, Sayıştay, Maarif... Tanzimat'ın kurduğu bu müesseselerin de temelinde ferman ve kanunnameler, yani "kurumlaşmış devlet" bulunmaktadır.

Zaman değişir, asırlar gelir geçer ancak devlette süreklilik vardır.

Elbette devlet ve millet et ve kemik gibi olmalıdır.

Vesayet odaklarının uzun yıllar devlet aracını kullanarak millete had bildirme, nasıl yaşayacağını, ne giyeceğini, nasıl düşüneceğini tayin etmeye kalkışmaları bu millet devlet bütünleşmesinin tahrip edilmesi, bu et ve kemiğin birbirinden ayrılmasıydı.

İşte biz buna son verdik.

O yüzden açıklıkla ifade etmek isterim ki, vesayet odakları ve onların gölgesindeki siyasetlerin egemen oldukları devlet marifetiyle millet kurma anlayışı artık yoktur.

Artık sadece milletin devleti vardır, bu millet ile bu devlet iç içe girmiştir, birbiriyle bütünleşmiştir, tarihten geleceğe uzanan bu kadim miras bir kez daha birbiriyle buluşmuştur.

Zengin ülke ve kudretli devlet ancak halkın refahıyla mümkündür.

Yine cumhuriyetin ikinci yüzyılına girerken, ülkemizin zengin, devletimizin güçlü, halkımızın müreffeh olması en önemli önceliklerimizdendir.

Tarihte halkı fakir devleti kudretli ve zengin hiçbir ülke olmamıştır.

Biz orta sınıflaşmayı güçlendirip, dar gelirli, dezavantajlı kesimleri desteklerken, halk çocuklarının iyi eğitim alarak toplumda yükselmesinin önünü açarken, işçinin, köylünün şartlarını iyileştirirken kudretli devlete ancak bu yoldan gidebileceğini gayet iyi biliyorduk.

Milli geliri üç kat artırdık. Ama yetmez.

Otoyollar, köprüler, barajlar, hastaneler, fabrikalar yaptık, ama yetmez.

Havaalanları, sanayi bölgeleri, hızlı trenler yaptık, ama yetmez.

Eğitimi parasız hale getirerek bu ülkenin tüm evlatlarına eğitim marifetiyle geleceğini kendi avuç-

larına alma fırsatı verdik, ama yetmez.

Savunma sanayiinde büyük hamleler gerçekleştirdik, başkalarına el açılmasından dışarıya rekabet kabul etmez modernlikte ürünler satmaya başladık, ama yetmez.

Evet, yapılanları ne kadar anlatsak, sıralasak bunların hiçbirini yeterli görmüyoruz.

Bizim derdimiz en kısa sürede bu ülkeyi bir kat daha zengin, bir kat daha mamur, insanımızı bir kat daha müreffeh bir duruma getirmektir.

Bu ülkede hiç kimsenin işsiz kalmaması, emeğiyle, alın teriyle huzur içinde geçinebilmesi, daha iyi işler için fırsat ve imkân bulması bizim hedefimizdir.

Derdimiz Türkiye'yi bir kat daha zengin yaparken, aslında bunun bir kat daha demokrasi, bir kat daha adalet, bir kat daha özgürlük olduğunu biliyoruz.

Çünkü demokrasi, özgürlük ve adalet aynı zamanda gelişmiş olmanın, zenginleşmiş olmanın, sanayileşmiş, şehirleşmiş ve modernleşmiş olmanın bir sonucudur.

Biz bu ülkenin zenginliğini, halkımızın refahını demokrasinin ve özgürlüğün vazgeçilmez şartı olarak görüyoruz.

Özgürlük bizim en temel şiarlarımızdandır.

Düşünceye kelepçe vurmak isteyenler ancak ve sadece korkaklardır.

Biz bu korkaklarla mücadele ede ede, o kelepçeleri kira kira gelmiş bir siyasetiz.

Düşünceyi suç saymak, sınırlamak, kimin neyi düşüneceğine karar vermek bu milletin her bir ferдинin karar verme yeteneğine, aklına, vicdanına karşı bir hakarettir.

Ülkelerin güç kaynağı sadece maddi varlıkları, milli gelirleri, paraları pulları değil, aynı zaman özgür düşünce ikliminin varlığıdır.

Bilim, sanat, siyaset, tefekkür özgür düşüncenin kalelerinde gelişir.

Büyük fikir insanları, büyük sanatçılar özgür iklimi soluyarak hayat bulurlar.

Özgürlük elbette sadece yasakları ortadan kaldırmakla sağlanmaz, aynı zamanda imkânla hayat bulur.

Biz, zengin bir ülke hayal edip onun taşlarını bir

bir döşerken aynı zamanda özgürlüğün taşlarını döşediğimizi biliyoruz.

Sadece bir hususu özellikle ifade etmek isterim.

Bu ülke uzun yıllar terörle mücadele etti.

Bunun için çok bedel ödedi.

Çizgimiz açıktır: terör ve ona destek özgürlük olarak görülemez.

Bunu tayin eden de ancak ve sadece hukuktur.

Terörü de söz oyunları ile özgürlük başlığı altında yorumlamaya kalkışanlar özgürlüğe düşmanlık edenlerdir.

Biz özgürlüğü sonuna kadar savunurken, terörle ve onun her tür bağlantısı ile şüphesiz mücadele ile mükellefiz.

Kültür, sanat ve mimari gelişmiş bir toplumun aynasıdır.

Büyük medeniyetler kültürde, sanatta, mimari-
de çığır açıcı eserler üzerine şekillenir.

Kültür, sanat ve mimari ile desteklenmeyen bir zenginlik insanların geçim standartlarını yükseltebilir ancak aynı zamanda görgüsüzlüğü teşvik eder, esasen sürdürülebilir bir zenginlik de olmaz.

Kültür ve sanatın gelişebilmesi için kamu teşviklerinin yanı sıra üretimleri kıymetinde değerlendirecek bir piyasanın teşekkülü önemlidir.

Öte yandan bu alanda faaliyet gösteren fikir insanlarımızı, sanatçılarımızı hiçbir ayrıma tabi tutmaksızın desteklemek, el üstünde tutmak medeniyet iddiasının en temel şartlarından biridir.

Orhan Pamuk'un Nobel alması kıymetlidir, iddiamız, beklentimiz, teklifimiz uluslararası alanda ülkemizi temsil edecek yeni değerlerin yetişmesini maddi ve moral olarak desteklemenin her iktidarın görevi sayılması gereğidir.

Büyük medeniyetler mamur beldeler oluştururken bunu insanlığı kucaklayan bir mimari felsefe üzerine yaparlar. Beton, demiri beton ve demir olmaktan çıkartıp esere dönüştüren arkasındaki mimari fikir, felsefedir.

Bu topraklar kültür, sanat ve mimari için bereketlidir, çok kıymetli temsilcilerimiz vardır, kamu otoritesi kadar sivil toplum örgütlerinin destek ve çabası insanlık çapında etki doğuracak yeni eserlerin önünü açacaktır.

Şehirleşme, çevre, iklim değişikliklerini dikkate alan bir perspektifle düzenlenmelidir.

Şehirler modernleşmenin bir ürünü olarak ortaya çıkan yüksek yoğunluklu yerleşim mekânlarıdır.

Şehirlerin ülke çapında dengeli dağılımı, belli bölgelerde yoğunlaşmanın bir noktada dengelenmesi, çevre ile uyumlu bir birim olarak hayatîyetini sürdürmesi planlanmalıdır. Obez şehirleşme orta ve uzun vadede dramatik sonuçlar doğurmaya adaydır.

Tüm hayat çevre ile barışık bir anlayışın üzerinde şekillenmelidir. Tabiatın kendisini yenilemesine imkân vermeyen, toprağın ve çevrenin acımasızca sömürülmesini esas alan bir yaklaşım asla kabul edilemez.

Tarım önümüzdeki dönemde önemini artıracak, tarımsal üretim dünyanın birçok yerinde iklim değişikliğinin tehdidi altında gerileyecektir.

Önümüzdeki yüzyılı planlarken tarımda kendine yeten ülkenin ötesinde küresel iddialarımız paralelinde başka ülkelere katkı sağlayan bir senaryo hayata geçirilmelidir.

Adalet konusu hayati derecede önemlidir.

Bu ülkede adalet uzun yıllar bir grubun elinde olmuş ve onlar hakkaniyetin bu kılıcını vesayet odaklarının çıkarları doğrultusunda kullanmaktan asla geri kalmamışlardır.

Adalet mekanizmasında hükümlenmiş olanların bunu kendi politik amaçları için nasıl kullandığının sayısız örneğini gördük. Yakın geçmişimiz bu konuda yapılan nice tartışmalarla doludur.

Geçmişte bu konuda neler yaşadığımızı tek tek sıralamayacağım.

Ancak sadece daha 2008 yılında iktidar partisine yönelik kapatma davasını hatırlatmam bu vesayet hizmetindeki adalet için bir fikir verecektir.

Biz vesayet odaklarını tasfiye ederken onlara hizmet eden bu sakat adalet anlayışını ve sahiplerini de tasfiye ettik.

Biz nasıl kollarımızı makas gibi açarak tüm milletimizi kucaklamak, tüm milletimizi müreffeh kılmak, tüm milletimizi tam demokrasi ve özgürlük ile buluşturmak istiyorsak, aynı şekilde adaletin de tüm milletimizin vicdan terazisinde şekillenen bir hakkaniyetle işlenmesini istiyoruz.

Adaletin siyaseti olmaz.

Adalet, toplum içinde farklı yer, kanaat, inanç, eğilim içinde olan insanların ortak hak duygusuna hitap ettiği ve olumlu bir karşılık bulunduğu zaman adalet olur.

Adalet aynı zamanda toplumsal bütünleşmemizin temel taşıdır.

Çünkü ortaklık, birlik hakkaniyetle mümkündür.

Bir yandan grupların tekelinden adaletin insan yapısını kurtarmaya çalışıp, onu yeni yetişen adalet mensuplarıyla tahkim ederken, diğer yandan da kıldan ince kılıçtan keskin bir adalet anlayışının egemen olması için mücadele ediyoruz.

Adalet hakkında şaibe yaratıp konuyu politik iktidar mücadelesi haline getirmek, ancak ve sadece adaletsizliğe hizmet eder, her siyasi grubun kendine has bir adalet anlayışının keskinleşmesine yol verir.

Bir yüzyılı arkamızda bırakıp gelecek yüzyılın ufku bakarken

Siyasi polemiklerle asla kaybedecek vaktimiz yok.

Bizim lafa değil işe, icraata, hizmete ihtiyacımız var.

Siyaset kuru lafin değil hayatta karşılığı olan sözün sanatıdır.

Siyaset, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının emaneti olan Cumhuriyet ve demokrasiyi daha da ileriye taşıyarak yine bir emanet olarak gelecek kuşaklara bırakma azminin adıdır,

Siyaset, İnönü'nün çok partili demokratik hayata geçilmesine verdiği katkının, Menderes'in Anadolu'ya yapılan her bir hizmette hissettiği, heyecanın, gözlerinin yaşarmasının,

Celal Bayar'ın dirayetinin,

Süleyman Demirel'in sanayileşme çabasının,

Bülent Ecevit'in hakça düzen vurgusunun,

Turgut Özal'ın bu ülkeye çağ atlatma iddiasının,

Necmettin Erbakan'ın maddi ve manevi kalkınma idealinin,

Alparslan Türkeş'in aynı bayrağın altında kardeşçe toplanma hayalinin,

bir yüzyıl boyunca aklını, fikrini, emeğini, alın terini Anadolu toprakları daha mamur olsun,

halkımızın yüzü gülsün, sofrasında ekmek ve güler yüz eksik olmasın arzusunun, heyecanının adıdır.

Siyaset, bu aziz milletin her bir ferdinin hayatında somut ve olumlu değişiklikler yapma aşkının karşılığıdır.

Böyle bir siyaseti dilimizin, tavrımızın, fikrimizin merkezi yapmaktan herkes kazanır, millet kazanır, Türkiye kazanır.

Biz bu anlayışla yola devam ediyoruz.

Önümüzdeki yüzyıla bakarken 2053, 2071 in yanına şanlı Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına atfen 2123'ü ekliyoruz.

Bugünden biz hayal edeceğimiz, inşallah çocuklarımız gerçekleştirecek.

Muhakkak çocuklarımız, bizim çocuklarımız, hepimizin çocukları mübarek Anadolu toprağının evlatları daha demokratik, daha özgür, daha adil, daha zengin bir ülkeyi, kudretli bir devleti mümkün kılacaklar.

Biz bugünden yarına giderken ufkumuzu asla yitirmesizin üstümüze düşen vazifeyi en iyi şekilde yapma gayretinde olacağız.

Büyük davalar inanan, azimle, kararlılıkla yol yürüten, zorlukları kader kılıcının bileyi taşına çeviren insanların eseridir.

Mübarek Anadolu insanı, bizim insanımız büyük davaların insanı olduğunu tarihte defalarca ispat etmiştir, onların torunları da elbette atalarına layıktır, bu ülkenin şanını yükseltecek cesarete ve iradeye sahiptir.

Bize düşen bu ülkenin insanlarını, bütün insanlarını, kimliği, inancı, mezhebi, meşrebi, anlayışı ne olursa olsun her bir ferdiyi daha demokratik, özgür, adil ve zengin Türkiye ideali için bir araya getirmektir.

Bize düşen Cumhuriyetimizi bir bayrak gibi omuzlayıp koşturmaktır.

Yolumuz bellidir, ufkumuz bellidir, istikametimiz bellidir, yaşasın şanlı Cumhuriyetimiz yaşasın aziz milletimiz, yaşasın istikbali omuzlarında yükseltecek gençliğimiz, elleriyle hayatı dokuyan kadınlarımız, yaşasın tüm halkımız.